

Rapport

2024-04-29

Genomlysning avgifter vård och omsorg

Författad av: Pär-Robert Liljefjäll

Datum: 2024-04-22

Bräcke
kommun

Bräcke kommun

Innehåll

RAPPORT

Bakgrund	4
Uppdrag	4
Avgränsningar och antaganden	4
<i>Avgränsningar</i>	4
Ordinärt boende	4
Korttidsboende	4
Särskilt boende	4
<i>Antaganden</i>	5
Nuvarande avgifter	5
<i>Omvårdnadsavgift</i>	5
<i>Hemsjukvårdsavgift</i>	5
<i>Trygghetslarm</i>	5
<i>Mat</i>	6
Begrepp och beräkningar	6
<i>Prisbasbelopp</i>	6
<i>Hur beräknas avgiften</i>	7
Tidigare uppräknings	7
Jämförelse med länets kommuner	9
<i>Avgifter</i>	9
<i>Hyra</i>	9
<i>SÄBO</i>	9
Slutsatser	11
<i>Avgifter</i>	11
Omvårdnadsavgift maxtaxa, omvårdnadsavgift korttids	11
Hemsjukvårdsavgift	11
Matavgift SÄBO, matlåda och matavgift korttids	11
Leverensavgift	11
Trygghetslarm	11
<i>Hyrer</i>	11
Gruppboendestäder	12
Förslag på åtgärder	13
<i>Utestående frågor</i>	14
Bilaga 1 Förteckning avgifter Vård- och socialavdelningen	15

Bakgrund

Alla kommuner tar ut avgifter för vård och omsorg för vissa beslutade insatser grundat på socialtjänstlagen eller hälso- och sjukvårdslagen.

Beslut gällande nivån på taxor och avgifter tas i kommunfullmäktige per ändringstillfälle. Om beslut tas att given taxa eller avgift ska räknas upp mot ett givet index eller utifrån annan parameter kan avgiftsförändringen göras av tjänsteorganisationen intill dess att beslut tas av kommunfullmäktige att upphäva det förra ändringsbeslutet, 2019/232 §38.

I nuvarande beslut är det otydligt för vissa avgifter gällande vilka index som ska användas i den årliga uppräkningsen och för andra avgifter saknas det beslut vilket inneburit att avgiftsändringen uteblivit.

Uppdrag

Kommunstyrelsen har uppdragit till kommundirektören att ta fram en översyn av taxor, hyror och övriga avgifter för vård- och socialavdelningens omsorgsverksamheter.

Resultatet bör lämnas som en samlad rapport med förslag på hur olika avgifter ska hanteras och beräknas med bestämd årlig uppräkningsen. (KSK 2023/731/§11)

Avgränsningar och antaganden

Avgränsningar

Denna översyn avser att beröra avgifter från gällande lagstiftning för vissa insatser avseende hemtjänst och särskilt boende enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvård enligt 18 § hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och vissa insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). De avgifter som berörs är inom:

Ordinärt boende

Omvårdnadsavgift, hemsjukvårdsavgift, trygghetslarm, installationsavgift för larm, leveransavgift för matlådor, styckekostnad för matlådor.

Korttidsboende

Omvårdnadsavgift och matavgift.

Särskilt boende

Omvårdnadsavgift, matavgift, förbrukningsartiklar och hyra.

LSS

Måltid inom daglig verksamhet och hyra på gruppboende.

Antaganden

Avgifter gällande insatser som inryms inom vård- och socialutskottets verksamhetsområden ska så långt det är möjligt ligga i paritet med länets övriga kommuner.

I de fall dessa avgifter är låga i någon del ska de höjas via en så kallad trappningsmodell först och därefter fortsättningsvis via årligt index.

Trappningsregeln innebär att en väsentlig avgiftshöjning kan delas upp i etapper. Avgiften kan då höjas en gång per år under något/några års tid och ska verka som skydd för brukaren. Regeln tillämpas vid väsentliga avgiftshöjningar, vilket normalt handlar om höjningar på 10% eller mer. Trappningsregeln utesluter inte att avgiften samtidigt höjs enligt löpande årliga hyresjuterar.

Nuvarande avgifter

Omvårdnadsavgift

Nivå	Omfattning	Kostnad
Nivå 1	0–9 timmar per månad	454 kronor per månad
Nivå 2	10–24 timmar per månad	1 360 kronor per månad
Nivå 3	25 timmar eller mer per månad	2 575 kronor per månad

Omvårdnadsavgift tillämpas i ordinärt och särskilt boende samt vid korttidsvistelse. I de olika nivåtaxorna ingår beslutade omvårdnads- och serviceinsatser enligt socialtjänstlagen. Personer boende i särskilt boende debiteras enligt nivå 3.

Hemsjukvårdsavgift

454 kronor per månad.

Hemsjukvårdsavgift tillämpas för personer i ordinärt boende och för personer boende i gruppboende LSS med kommunal hemsjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen. HSL-taxan för hemsjukvård gäller oavsett omfattning av hemsjukvårdsbeslutet.

Trygghetslarm

Ordinärt boende 250 kronor per månad.

Extra larmknapp 100 kronor per månad.

Installation av trygghetslarm i ordinärt boende 500 kronor i engångsavgift.

Mat

Matdistribution, ordinärt boende 64 kronor per matlåda.

Leveransavgift av matlådor, ordinärt boende 200 kronor per månad.

Måltid daglig verksamhet LSS 64 kronor per måltid.

Matavgift, särskilt boende (helinackordering) 4 134 kronor per månad.

Förbrukningsartiklar

175 kronor per månad.

Tillämpas i särskilt boende och innebär en avgift för förbrukningsartiklar såsom tvättlappar, soppåsar, toalett- och hushållspapper, tvätt- och skurmedel och glödlampor till fast armatur.

Korttidsboende

Omvårdnadsavgift 86 kronor per dygn.

Matavgift 138 kronor per dygn.

Hyror

När det gäller hyror i särskilt boende/gruppboendestäder är det hyreslagen som gäller för hyressättningen.

Boende	Hyra
Tallgläntan	4 170 kronor per månad
Gimsätra	4 722 kronor per månad
Gellinergården	5 355 kronor per månad
Gruppboendestad LSS	4 496 kronor per månad
Gimsätra lägenhetsdel	4 021 – 5 912 kronor per månad beroende på kvm och antal rum

Begrepp och beräkningar

Prisbasbelopp

Flera av de belopp som används för att beräkna avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen är enligt socialtjänstlagen knutna till prisbasbeloppet. För år 2024 är prisbasbeloppet 57 300 kr.

Maxtaxa

Maxtaxa är ett högkostnadsskydd, enligt 8 kap. 5 § SoL och den är giltig för landets alla 290 kommuner.

Maxtaxan för år 2024 motsvarar 2 575 kronor per månad.

De avgifter som ingår i maxtaxan är:

Omvårdnadsavgift Särskilt boende

Omvårdnadsavgift Korttidsplats

Omvårdnadsavgift, hemsjukvårdsavgift, trygghetslarm och leveransavgift för matlåda i ordinärt boende.

Minimibelopp

Lägsta belopp som garanteras för personliga, normala levnadskostnader enligt 8 kap. 7 § SoL:
Ensamstående 6 470 kronor/månad

Makar och sammanboende 5 279 kronor per månad och per person

Uppräkning för yngre personer med 10 % utifrån att de antas ha lite högre levnadskostnader.

Hur beräknas avgiften

Uppgifter om aktuella pensioner, bostadstillägg med mera inhämtas från Försäkringskassan. Övriga uppgifter såsom tjänstepension, bostadskostnad, kapitalinkomster såsom räntor och dylikt inhämtas på särskild blankett.

Avgiftsutrymmet beräknas på följande sätt:

+ Nettoinkomst (alla inkomster minus skatt)

+ Bostadstillägg/bostadsbidrag

- Bostadskostnad

- Minimibelopp

= Avgiftsutrymme

Brukaren betalar aldrig mer för omvårdnadsavgift, hemsjukvårdsavgift, leveransavgift och trygghetslarm än det beräknade avgiftsutrymmet.

Mat, hyra och förbrukningsartiklar ligger utanför maxavgiften.

Tidigare uppräknings

Uppräknat årsvis via prisbasbeloppet

Omvårdnadsavgift	Nivå 1 av basbelopp 9,5 %
	Nivå 2 av basbelopp 28,5 %
	Nivå 3 av basbelopp 53,92 %
Hemsjukvårdsavgift	Basbelopp 9,5 %
Omvårdnadsavgift korttidsboende	1/30 av nivå 3 per dag.

Tidigare uppräknat årsvis via tidsbestämt beslut kommunfullmäktige.

Matavgift SÄBO

När riktlinjerna för handläggningen togs i fullmäktige i juni 2019 förändrades också avgifterna för mat. Innan 2019 var avgiften densamma under 14 år. Beslutet säger att efter 2023 då de fasta summorna upphör ska matavgiften index uppräknas. Det är emellertid oklart vilket index som var i åtanke varvid ett nytt beslut krävs.

År	Avgift	Kommentar
2019	2 952 kronor	
2019	3 252 kronor	Från och med juli 2019
2020	3 492 kronor	
2021	3492 kronor	Pandemi, ingen höjning
2022	3 900 kronor	
2023	4 134 kronor	

Utifrån snittpris inköp externt och egen producerat.

Matavgift Korttids (2023)

Matlåda hemtjänst (2023)

Måltid daglig verksamhet LSS (2023)

Ej uppräknat årsvis

Senast uppräknat inom parentes

Hyror SÄBO (2015)

Hyra korttids (2015)

Hyror gruppboende (2015)

Förbrukningsmaterial (2019)

Leveransavgift matlåda (2015)

Trygghetslarm (2015)

Installation larm (2019)

Jämförelse med länets kommuner

Nedan följer en jämförelse av ovanstående avgifter för länets samtliga kommuner utom Östersund. OBS: 2023 års nivåer.

Avgifter

Avgifter, kommun	Omvård nivå 3	Omvård avg SÄBO	Hemsjukvård	Matavgift	Matlåda	Leveransavgift	Trygghetslarm	Omvård Korttids	Mat korttids
Berg	2359	2359		3726	55	415	349	0	195
Härjedalen	2359	2359	339	3954	55	0	234	78	132
Krokom	2359	2359	500	4150	68	175	237	78	138
Ragunda -22	2359	2359	300	3400	55	200	250	72	113
Strömsund	2359	2359	300	4500	75	0	250	78	150
Äre	2359	2359	485	3567	64	0	303	78	119
Snitt	2359	2359	385	3882	62	263	270	77	130
Median	2359	2359	339	3840	60	200	250	78	132
Bräcke	2359	2359	416	4134	64	200	250	78	138

Hyra

SÄBO/Gruppbostad

Hyresnivåerna är mer komplexa att jämföra med andra kommuner då förutsättningarna ser väldigt olika ut gällande byggnader. Den mest rättvisande jämförelsen kan vara kvadratmeterpriset hos respektive kommun. Bräcke kommuns särskilda boende har till stora delar enhetlig hyra inom varje SÄBO men storleken på lägenheterna varierar vilket gör att spridningen på kvadratmeterpriset blir ganska stor.

Övriga kommuner har nästan samma variation. För att kunna göra en jämförelse med dessa förutsättningar sätts ett spann på kvadratmeterpriset i form av minimum och maximum i respektive kommun.

Rekommendationen från jurister på Sveriges kommuner och Regioner (SKR) är att höja hyran i samband med, och med stöd av, den årliga hyresförhandlingen gällande allmännyttan som görs mellan kommen och hyresgästföreningen. Höjningar av hyra som sker utan förhandling ska enligt jurist informeras till de boende tre månader innan höjning och innan det går att fastställa hyran har hyresgästen ytterligare en månad på sig att överklaga. Vid överklagan eller utebliven betalning av höjning är det kommunens ansvar att ta tvisten till hyresnämnden, där det avgörs om höjningen har gått rätt till samt om den är i skälig. De flesta kommuner som utredaren varit i kontakt med utför hyreshöjningen via förhandling med hyresgästföreningen. Lägenhetsdelen på Gimsätra har följt denna process gällande årlig hyresjustering.

Utifrån lägenhetsdelen på Gimsätra tillkommer ytterligare en frågeställning då det på alla tre boendena är samma hyra oavsett rumsstorlek, därav de differentierade kvadratmeterpriserna. På just Gimsätra är det i lägenhetsdelen differentierade hyror som dock inte alltid följer kvadratmeterpriset fullt ut. Lägenhetsdelen består dessutom av både ettor och tvåor. Flertalet kommuner har en och samma hyra för ettor respektive tvåor.

En jämförelse av kvadratmeterpriset för fyra kommuner i länet:

Kr/m2	Min	Max
Ragunda	1 325	2 000
Strömsund	1 350	1 350
Berg	1 466	1 610
Bräcke	1 429	2 266

En jämförelse med några kommuner gällande faktiska hyror:

Kommun	Boende	Hyra i kr	Kronor/kvadratmeter
Ragunda	Nyviksvägen	5 762–5 762 kr	Snittpris: 1 350 – 2000 kronor per kvadratmeter
	Bergegården	3 466–3 600 kr	
	Nipången	3 446–4 911 kr	
Berg	Svenstavik 37 m2	4 879	1 582
	Hackås 40m2	4 887	1 466
	Hackås 46m2 par	6 175	1 610
	Åsarna 37-40 m2	4 884	1 502
Bräcke	Tallgläntan	4 170	
	Gellinergården	5 335	
	Gimsätra	4 722	

Avgifter

Omvårdnadsavgift maxtaxa, omvårdnadsavgift korttids.

Alla kommuner har samma maxtaxa som är den statligt satta nivån som följs av prisbasbeloppet.

Vissa kommuner har färre nivåer och andra har timtaxa, men alla följer maxtaxan.

Omvårdnadsavgift maxtaxa, omvårdnadsavgift korttids bör fortsätta att följa maxtaxan och prisbasbeloppet.

Hemsjukvårdsavgift

Bräcke ligger över både snitt och median i länet.

Bräckes modell för uppräkningsmodell följer prisbasbeloppet och därmed maxtaxan genom att samma nivå som nivå 1 i omvårdnad tas ut för även hemsjukvård.

Hemsjukvårdsavgiften bör fortsätta att följa maxtaxan och prisbasbeloppet.

Matavgift SÄBO, matlåda och matavgift korttids

I alla tre avgiftsslag ligger Bräcke över både snittet och medianen i länet. Därav behövs ingen höjning via trappningsmodell.

Bräcke kommun har inget uttalat index som följs årsvis vilket gör att det finns behov att införa en indexreglering via ett beslutat index.

Leverensavgift

Tre kommuner tar inte ut leverensavgift

En kommun sticker ut med 415 kr medan de tre andra har i stort sett samma avgift. Därav behövs ingen höjning via trappningsmodell.

Bräcke kommun har inget uttalat index som följs årsvis vilket gör att det finns behov att införa en indexreglering via ett beslutat index.

Trygghetslarm

Bräcke ligger på median och strax under snittet. Därav behövs ingen höjning via trappningsmodell.

Bräcke kommun har inget uttalat index som följs årsvis vilket gör att det finns behov att införa en indexreglering via ett beslutat index.

Hyror

SÄBO/Gruppboendestäder

Kvadratmeterpriset ligger i paritet med övriga kommuner. Därav behövs ingen höjning via trappningsmodell. Bräcke kommun har inget uttalat index eller någon annan process som följs årsvis vilket gör att det finns behov att införa en indexreglering via ett beslutat index alternativt hyresförhandlingar med allmännyttan. SKR:s jurist gällande hyressättning i särskilda boenden och gruppboendestäder rekommenderar att hyresjusteringar följer de årliga justeringar som görs för allmännyttan via förhandlingar med hyresgästföreningen.

Förslag på åtgärder

Alla avgifter ska vara kopplat till årsvis indexökning. I normalfallet ska dessa justeringar genomföras 1 mars varje år. Förslaget är att så långt det är möjligt följa prisbasbeloppet.

Ett prisbasbelopp, även kallat basbelopp, är ett värde som årligen fastställs av regeringen. Basbeloppet speglar prisutvecklingen i samhället och används för en rad olika beräkningar: beskattning, pensions- och försäkringsförmåner samt medlems- och serviceavgifter.

Prisbasbeloppet påverkar många områden. Till exempel berörs värdet av bilförmån i deklarationen, högsta skattefria traktamente, storleken på grundavdraget och jobbskatteavdraget. Basbeloppet avgör även vid vilken inkomst man måste deklarera. Det används också för att räkna ut sjukpenning och föräldrapenning.

Prisbasbeloppet följer konsumentprisindex (KPI), som i sin tur mäter prisutvecklingen för privatkonsumtionen i Sverige. Basbeloppet räknas om årligen av Statistiska Centralbyrån (SCB) för att följa inflationen, och avrundas till närmaste hundratal kronor.

I bilaga 1 nedan följer ett förslag på uppräknings utifrån prisbasbeloppet (PBB).

Uppräkningarna görs via fasta procentsatser i förhållande till prisbasbeloppet där procentsatsen är taget utifrån nivån på 2024 års avgift i kronor för respektive insats samt 2024 års prisbasbelopp.

Vad gäller hyror är förslaget att följa teknik- och infrastruktursavdelningens förhandlingar gällande allmännyttan med hyresgästföreningen (HRF) för både SÄBO och gruppbestäder. Dessa förhandlingar utförs i februari-mars och höjningen införs från och med 1 april innevarande år. Delar av Gimsätra följer redan denna process och enligt fastighetsförvaltaren är det en relativ enkel åtgärd att koppla på resten av Gimsätra samt övriga särskilda boenden till kommande års förhandlingar. Förslaget är också att ha en gemensam hyra för enrumslägenheter på respektive SÄBO samt en gemensam hyra för tvårumslägenheter på respektive SÄBO. Det senare påverkar bara lägenhetsdelen på Gimsätra. Hyresförändringarna från nuvarande hyra till gemensam hyra utförs i samband med att en ny hyresgäst flyttar in.

Bilaga 1 Förteckning avgifter Vård- och socialavdelningen

Insats	Belopp 2024	Uppräkningsindex
Omvårdnad		
Omvårdnadsavgift nivå 3	2 575 kr per månad	Indexregleras En tolftedel av 53,92 % av PBB
Omvårdnadsavgift nivå 2	1 360 kr per månad	Indexregleras En tolftedel av 28,5 % av PBB
Omvårdnadsavgift nivå 1	454 kr per månad	Indexregleras En tolftedel av 9,5 % av PBB
Omvårdnadsavgift korttids	86 kr per dygn	Indexregleras 1/30 av nivå 3 PBB
Hemsjukvård		
Hemsjukvårdsavgift ordinärt boende	454 kr per månad	Indexregleras En tolftedel av 9,5% av PBB
Hemsjukvårdsavgift LSS	454 kr per månad	Indexregleras En tolftedel av 9,5% av PBB
Måltid		
Matavgift SÄBO	4 134 kr per månad	Indexregleras 7,215% av PBB
Matlåda ordinärt boende	64 kr per styck	Indexregleras 1,55% av matavgift SÄBO PBB
Matavgift korttids	138 kr per dygn	Indexregleras 1/30 av matavgift SÄBO PBB
Måltid daglig verksamhet LSS	64 kr per måltid	Indexregleras 1,55% av matavgift SÄBO PBB
Hyra		
SÄBO	Gimsätra 4722 kr/månad (1:or) Gimsätra 5500 kr/månad (2:or) Gellinergården 5355 kr/månad Tallgläntan 4170 kr/ månad	Hyresförhandlingar övriga allmännyttan med HRF via teknik- och infrastrukturs process
Gruppbostad	4 496 kr/månad	Hyresförhandlingar övriga allmännyttan med HRF Hyresförhandlingar HRF PKV
Övrigt		
Trygghetslarm ordinärt boende	250 kr per månad Extra knapp 100 kr per månad Installation 500 kr, engångsavgift	Indexregleras 0,436%, 0,175% samt 0,873% av PBB
Leveransavgift matlåda ordinärt boende	200 kr per månad >15 lådor 100 kr per månad 10 < x <15 lådor 7 kr per låda < 10 lådor	Indexregleras 0,381 % , 0,19 % samt 0,00122% av PBB

- Alla avgifter avrundas till närmaste hel krona